

ՄԱՐԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Գալու երբայիք լրագրեցեալն ճամբան
ժամարը առնողին վրայ է:
Լրագրայն վերաբերեալ ճամբան կամ որ
եւ իցն գրութիւն թմբագրին պիտի
ուղարուի. եւ ասոնց ճամբան ժամար
քը խնդրին վրայ է:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 5 ՅՈՒՆԻՍ

Բոլոր Աւստրալիոյ ուշադրութիւնը
Հռոմի վրայ անխորտակ է այս օրերս
Պապին հիւսնողութեանը պատճառաւ
որ օր քան օր, կը ծանրանայ եւ բը-
ժըշկուելու յոյս չտար: Հռոմի կարգի-
նայնքը մեծ մասամբ թեւեւ ու իրար
անցումի մէջ են եւ ամեն ջանք ի դրոժ-
կը դնեն Պապին աշխարհական իշխանու-
թեան մտայնորդը ազատելու, որ Պիոս
Թ. Ի. կենացը հետ մտնելու վտանգի
մէջ է:

Հռոմի ժողովուրդն ալ մեծ յուզ-
ման մէջ է կրօնականները եւ ժամէ ի
ժամ քահանայապետին մեռնելուն կըս-
տասէ զրուս վերջունելու համար:

Սուրբ Պետրոս եւ Պողոս առաքելոց
տոնին օրը որ մեծ համերոտներ կըլան
Հռոմի մէջ, պատական զինուորներն ու
գեղին արդիւն ժողովուրդը որ «Անցե-
ցեալ Միւթիւն», կեցցէ Ա. Երթոր Լամանու-
էլ, կեցցէ Վարդէն «չարտան»: Վսիկեց
կախ ծագելով՝ զինուորներէն մէկը դա-
նակի տատակ հարուածով մը սպաննուե-
ցաւ, բազմաթիւ զինուորներ ալ վիրա-
ւորեցան: Ժողովուրդեան մէջէն ալ շատ
մարդիկ վիրաւորեցան:

Բնորոշ հասարակաց խորհրդարանին
յուլիս 2 տարին մէջ Լ. հաստատուի վիճակին
վրայ խօսք ըլլալով, կառավարութեան
պաշտօնեաներուն առաջարկուեցաւ որ
1831 թուականին եւ ետք ալ Գըրոնի
պատերազմին ժամանակը Բնորոշ Գաղ-
ղիայ եւ Ռուսիոյ կառավարութեանց մէջ
Լ. հաստատուի վրայք եղած թղթակցու-
թիւնները խորհրդարաններէ պաշտօնեան-
Լորո ճոն Ռաշը եւ Լորո Բալմէր
թիւն մեծ համակրութիւն յայտնեցին Լ.
հաստատուի վրայ, բայց ըսին թէ Լ. հաս-
տատուի օգնելու համար Ռուսիոյ հետ պա-
տերազմ ըստալը Բնորոշ բանին չգար:

Սակայն ժողովուրդեան կարծեացը նոյն
է՛ կառավարութեան կարծեացը հետ:
Բալմէրի տերապիւնները կը պարտա-
տուին խորհրդարանին տալու եւ Լ. հաս-
տատուի պաշտօնեաներուն խնդրելու համար:

Ապակիայի մէջ ապստամբական փորձ
մը եղաւ՝ «Անցեցէ Հասարակապետու-
թիւն եւ Պապը վար առնուի ու արդարա-
նելով, բայց հետեանք մը չկրցաւ ունե-
նել: Խռովարարները հալածուելով Լ. օ-
յոս քաղաքը փախան ամրացան ու հոն
պաշարուած են թաղաւորական զօրքերէն:

Մարդիկ կառավարութիւնը վերջին
պատերազմին պատճառաւ Ապակիոյ աշ-
քութեան վճարելիք ստակը չկրցաւ տալ
բոլոր հատուցանել, Ապակիայիները Մա-
րոքի թէ՛թեան քաղաքը վերջնական կեր-
պով դրանեցին:

Գաղղիական Մօնիթօռ լրագիրը

Վարդէն կայսեր մէկ հրովարտակը կը
հրատարակէ, որով քսան եւ հինգ նոր եր-
կաթուղիներ շինելու հրաման տրուած է:
Եւ յա շինութիւններուն ծախուէրը համար
150 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւն պի-
տի ըլլայ ժողովուրդէն 100ին չորս ֆրանք
շահով, 28 տարուան մէջ վճարուելու
պայմանաւ:

Վ. Վարդէն կայսրը լատ. յուլիս 4
ին Փարիզէն Վ. Ելի գնաց հանքային ջու-
րերը մանելու:

Գաղղիական Քոնսթիթիւսիոնէլ լը-
բազիրն Օսմանեան տէրութեան վրայ
յօդուած մը հրատարակած է որ մեծ ազ-
դեցութիւն ըրած է Աւստրալիոյ մէջ եւ ա-
մեն լրագիրներն ալ կրկնած են զայն իրենց
էջերուն մէջ:

Յիշեալ նշանաւոր յօդուածը մէկը
ալ արժան կը համարենք մեր արքայ ըն-
թերցողաց աչքին առջեւ դնել:

Ասկէք քանի մը օր առաջ Վ. Պօլոյ
մէջ նոր թագաւորին գահակալութիւնը սո-
փորական արարողութեամբ հրատարակու-
էր: Ապա Վ. Ալիզ կայսրը տէրութեան ըն-
տր նախարարներուն ուղեկցութեամբ Ելի-
պի միլիթը գնաց: Հոն մարդայէին նուիրա-
կան դրօշակը պարզուած էր Նորին բարձ-
րութեան առջեւ, որ թագաւորութեան հիմ-
նադիր Սուլթան Օսմանայ թուրը կայեց
մէջքը, եւ ետ դառնալուն ժողովուրդը միա-
ձայն ցնծութեամբ կողմնակէն Մեծն Սուլ-
թան Մահմուտին երկրորդ որդին:

Ահա ասանկ չուտով եւ զերբութեամբ
Սուլթան Ապալու Մեծնոր կըլայրը իրեն
յաջորդէր: Մեծնոր մահը եւ միւսին գահա-
կալութիւնը սուրի ժամէն մի եւ նոյն հե-
ռաշրով ծանուցուեցաւ, եւ այն վարդի-
նէն ի վեր հեռալիքը գործերուն սովորա-
կան ընթացքին մէջ, ամենախորք արդեւ
մը կամ չփոթութիւն մը չկրցացուց, ոչ Պօ-
լոյ եւ ոչ գահաւանութեան համար:

Ռեւոլյուսիոն ճակատան երէկ ինչ էր նէ ա-
սոր ալ նոյնն է, սա տարբերութեամբ, որ
երէկ օսմանական տէրութիւնը իր գլխին հի-
ւանդոտ տկարութեան կը մտնէր, այսօր
նոր Սուլթանին ազգու եւ կարող ընտա-
րութիւնը կրնայ ապագայ մեծ յոյսեր տալ
անոր:

Այսու ամենայնիւ երկրաշարժ համբաւ-
ներ տակաւին կը շարունակեն պարտիլ,
Մեթ լուր կը հանուի թէ Վ. Պօլոյ մէջ
խռովութիւն ելել է, մերթ կըսուի թէ ա-
սիական դաւաճաններուն մէջ ապստամբութիւն
եկել է. եւ չենք գիտեր ինչ շահու համար
այնպիսի անձինք կը գտնուին որ ըլլու-
թեամբ կը յեղեղեն իւր ճակատան լուծ-
ման ժամը հնչած է: Մեկ խօսքով Արեւել-
քի խնդրոյն խօսակարն աշուրներն կերեւայ
եւ իրենց ջոշն ու խելքը միանգամայն կը
չփոթէ: Անօգուտ է եւ զթուլեան գործ
մէ՛ պայսիսի սրտատանջ մտնողներուն ա-
ռաջն առնուլ՝ որչափ եւ անպատեհ եւ
անհիման ալ ըլլայ:

Արեւելքի խնդիրը ինչ կերպով որ եր-
բեմն կը հասկցուէր նէ՛ տակաւին կը կենայ-
զննք կարծեր:

Արեւելքի խնդիրը քանի մը տարի ա-
ռաջ՝ Ռուսիոյ կայսեր սուրբն էր Օս-
մանեան տէրութեան գլխուն վրայ միշտ
կախուած: Ռուսիոյ բազմութիւն Մեծնոր
բօլէն մինչեւ Գարդանէլ տարածուած, եւ
չփոթութիւն մը ծագելուն պէս իր հարուստ
որս յափշտակելու պատրաստ կեցած: Վեր-

ջապէս հերոսայի միւս մեծ տէրութեանց
սրտատանջ մտնողն էր որ Ռուսիոյ տէ-
րութիւնը մէկէն ի մէկ տարապայման մե-
ծութիւն մը ստանալով իրենք պիտի պըղ-
տիկային ու ինչային:

Ահա ասոնք էին՝ երբ չենք սիւսլի-
անուանի արեւելեան խնդրոյն ճիշդ եղան-
քը: Այդ կը հարցնենք ամեն ողջամիտ ան-
ձանց, թէ այսօրուան օրս ի՞նչ կրնան ը-
լալ յիշեալ խնդրոյն եղբայրները:
Մեծնորն էր որ գահաւանութիւն Սուլթա-
նոյ լուի ենթադրութիւն մէ՛ թէ Օսմանեան
տէրութիւնը նոր գահաւանութիւններու են-
թակայ ըլլայ: Ի՞նչ կըլլայ իրեն եւ ի՞նչ
կրնայ ըլլալ:

Ռուսիա Մեծնոր օրը կորսնցնելով իր
յառաջադրանքն ու գործելու միջոցներն ալ
կորսնցնող. ըսել է որ չկրնար ոչ Գաղղիա-
յէն եւ ոչ Եւրոպայի ուրիշ տէրութիւննե-
րէն առաջ հանել:

Աւստրիոյ խօսքը չենք ընել: Ինչ որ
ըլլան անոր վրայ դրուած ներքին դիտաւո-
րութիւնները, եւ ինչ որ ըլլան զանիկա
գրող ուղղակի շահերը, Աւստրիա՝ ինչպէս
որ յայտնի է ամենուրեք, այնպիսի քաղաքա-
կան պայմաններու մէջ է որ իր դիտաւո-
րութիւնները չեն կրնար երկրաշարժ ըլլալ,
եւ ոչ ալ կրնայ յանդգնաբար իր շահերը
հաճեցնելու աշխատիլ:

Ըսել է որ երբ նոր գահաւանութիւններ
ծագին, որոնց՝ նորէն կըսեմք՝ հիմա եւ հի-
մա ընտա հաւանականութիւն չկայ, բոլոր
մեծ տէրութիւններն այնուհետեւ կատար-
եալ հաւանականութեան գլխին մը մէջ կը գըտ-
նուին: Եւրոպայի հասարակչութիւնը ոչ
մէկ կերպով մը վտանգի մէջ չկայ: Գէն-
քով լուծելիք բան մը չգտնուիր, այլ դժ-
ուարութիւններուն լուծումը տէրութեանց
ժողովի մը ձեռնահասութեանը կը վերաբերի
իրաւամբ:

Հոս է ահա Գըրմի պատերազմին փառքն
ու արդարացումը. պատճառներն իրաւացի
եւ նպատակը հանձնարել պատերազմ որ դր
կորսնակութեան ոգին պարագայ տեղը դըր-
պարտուի ուղեղ:

Գըրմի Արեւելեան խնդրոյն կ'ապն էր,
եւ մեր մասին կը դրոշմէ կայսեր այն պաշ-
տօնէին քաղաքական մեծ հանձնարը, որ
Սէնթ Սթիւ մարաշափախին հետ թղթակցե-
լով՝ ամեն առտու սա խօսքերը միայն կը
դրէր անոր, «Սէվասթոփոլ Մեծնոր»:

Վերջին անգամ կըլսեմք. մենք մեր են-
թադրութիւնները մինչեւ յետին ծայրը, մինչ-
չեւ անհարձ հատուցինք, որպէս զի կարող
ըլլանք քանի մը անխորհուրդ երկրիւններ
հանդարտեցնելու: Եւ յարմար երեւցող խորհ-
րածութիւններին ընդարձակաբար տեղաւո-
րելու: Բայց փութմանը կրկնելու: Տաճկաս-
տանի այժմեան վիճակը գոհացուցիչ է. իր
ապագան իրենն է եւ բոլորովին իր ձեռաց
մէջն է: Այսով Մեծնոր յաջորդը շատ բան
կրնայ ընել անոր փրկութեանը համար:

Արդարեւ իր դրոժը գոհար է, բայց այն
կերպ գործերէն է որոնք մեծ սիրտերը կը
հրապուրեն ու կը վառեն: Նոր Սուլթա-
նը լաւագոյն պայմաններով դրոժին զրուի
կանցին, որն որ չէին կրցեր ընել իր հայ-
րեն ու եղբայրը: Գըրմի պատերազմը ինչ
որ ալ ըսեն անոր համար խիստ մեծ եւ
զործնական արդիւնքներ ունեցաւ: Ոչ մի-
այն Եւրոպայի օգտակար եղաւ՝ զանի յա-
ւանական ապառնիւ ահա որ խնդրոյն մը եր-
կրկնալի կառավարներն, այլ եւ օսմանեան
կառավարութիւնն ալ ճշգրիտ ծանրութեան
մը ներքեւ ազատուց, որ Ռուսիոյ խնդա-
նութիւններուն հաստատութիւնն հետո մնալով
կրնայ եւ պէտք է ազատ աստիքէլ տայ իր

բարի դիտաւորութիւններուն, եւ իր ընդու-
նած անկախութիւնը իր ժողովրդոց եւ ընդ-
հանուր վիճակին անխորտակ հաստատութեան
օգտին դարձունէ:

Ռեւոլյուսիոն ամեն մարդ թող քննադատի: Օս-
մանեանց տէրութիւնը կարծուած երկրաշա-
լի վիճակին հասած է: Կ. Պօլսէն մեղի
հասած ընդոր լուրերն ընդհակառակն կը վը-
կայեն թէ ազգին մէջ հզօր կենդանութիւն
մը եւ վերակենդան քով ալ ազգու կամք
մը կայ: Սուլթան Ապալու ազգի բարեկար-
գութիւններ չխոստանար, այլ կը կատարէ:
Կարգ եւ ինչպիսիք իրեն չքարոզէր, այլ օրի-
նակը ինք կուտայ:

Անկեղ սրտիւ կը մտախնդրէ որ այն ազ-
նիւ սկզբնաւորութիւնը երբեք չվրիպի:
Եւ մենք խորին համակրութեամբ պիտի դի-
տենք այս երեւոյթանայ միապետին ընթաց-
քը՝ որուն վրայ կեցած է այսօր մեծ ազգի
մը անկման կամ վերանորոգութեան պա-
տանաւանաւորութիւնը:

Պէճիքայի Լատերանոսեան լրագիրը
լուր կուտայ թէ Գաղղիացոց Վ. Վա-
րդէն կայսրը իր բանակի օչնական Ռօ-
լէն զօրապետը Վ. Պօլսէն պիտի զօրէն օ-
գոտափառ: Սուլթան Վալիւլ Եզի-
կայսեր գահակալութիւնը իր կողմնէն շը
նոր հաւանութիւն:

Երէկ առաւ Պէսիքէն հեռագրով
լուր եկաւ, թէ Բուլոնի Վ. Թագա-
ւորը կիրակի առաւ Պատեն—Պատենի
Լայթէնէնթ լաւած ծառապարդ ճամ-
բուն մէջ պարտած առեւ, Օտեսա ծըն-
եալ Օսթար—Պէքեր անուն երիտասարդ
մը որ Լէյբսիքի մէջ ուսմունք կը սովորի,
երկհարուածեան ասորձանակ մը մօտէն
պարպրէ Դորին վեհափառութեան վը-
րայ: Բայց Լատերանոսեան պաշտօնեան է թա-
ղաւորին կեանքը: Գնտարը թագաւորին
զգեստին օձիքէն մտեր ու պարանոցը թե-
թե կըլայր մը վիրաւորէր է: Ոճրադու-
ծըն անմիջապէս բռնուելու ու դատաւա-
նի մատնուելու է:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եւրոպի օրը Բ. Գոլոն օգոստոս
փառ Ինքնակալին մէկ հրովարտակը կար-
գացուեցաւ, որով Դորին կայսերական
վեհափառութիւնը կը ծանուցանէ թէ
1274 սէֆէրի 21ին Լատերանոսեան զաւակ մը
իրեն պարգեւած է, եւ անունը Լուսուֆ
Իզգետանը դրուած է:

Մայրաքաղաքի Քոնսթիթիւսիոն Օսման
լրագիրը կը ծանուցանէ թէ օգոստոսաւոր
Ինքնակալը իւր անդրանիկ որդի Լուսուֆ
Իզգետանին էֆենտին արքունի պահապան
զինուոր դրել տուելու է հարկաւորութիւն
աստիճանաւ:

Օգոստոսաւոր Ինքնակալը տէրու-
թեան զօրաց թուոյն եւ վիճակին վրայ
պատերազմական դրոժոց Վ. սեմ. պաշ-
տօնէէն անդիկալի մը ուղեւորով մանրա-
մանաբար քննելէ ետեւ՝ հրաման ըրաւ որ
զինուորական ծառայութեան պաշտօնե-
րու մէջ չեղող բոլոր զինուորական պաշ-
տօնակալաց կէս ամսական եւ կէս նպար
(թային) վճարուի: Եւս անօրէնութեամբ

րուն վրայ քանի մը դիտողութիւն ընելու։

Ե. Սարգսի կարծիքն ու հաշիւը կարծիքը իրարմէ տարբեր բաներ են։

Բ. Սարգսի չբացատրուիր, այլ կուգի զուգի։

Գ. Սարգսի անհայտն է ուսումնասիր քառերը տարբեր նշանակութիւն ունին։ առաջինը ուսումնայ առած է քիչ շատ հիմնութիւն ունեցող անձանց կը տրուի։ իսկ երկրորդը ուսման օգուտն ու յարգը ծանցող անուսում և անդարգէտ անձանց ալ կը նայ տրուի։

Դ. Սարգսի բառը բացատրութիւն կենթադրէ։ հետեւաբար ըսել կը լայ թէ ուսում չտրուող անձինք ալ կան վերջին հանգուցեալ Արքայունին ձեռնադրած ներուն մէջ։

Ե. Սարգսի դիտողութիւններն ընելէ ետեւ՝ յօժարամտութեամբ կը դնուինք բոլորոյ տեսողական ըրած յայտարարութիւնը թէ միարանութեան անդադրուող անդամները վերջին հանգուցեալ Արքայունին ձեռնադրածներն չեն և թէ ասոնց մեծաւ դոյն մասը ժամանակին ըստ կարեաց ուսմանընին առած ուսումնասիր անձինք են։

Զ. Սարգսի հիմա արժանապատիւ Միւս քանութեան ընտրական գործողութիւն ներուն վրայ տեսողական ըրած խօսքերը խղճի մտքը անկողնաստիւթեամբ քննելու։

Ա. Սարգսի արժանապատիւ Միւս քանութեան ընտրական գործողութիւն համար ըրած քուէարկութեան գործողութիւն ներուն մանրամասն տեղեկագիրը զբաժնէր ազգային վարչութեան։

Բ. Սարգսի տեղեկագիրն նայելով՝ քուէարկութեան գործողութիւնները ազգային Սահմանադրութեան և Ս. Երուսաղէմի Միւս քանութեան համար ազգովին հաստատուած Անոնադրին համաձայն չէին։

Գ. Սարգսի վանքին մէջ դանուած խոհարարները, աւելածները և աւելի ստորին կարգի սպասաւորները՝ որ մեծ մասամբ կարգաւ գրել չգիտցող խեղճ անձինք են, ընտրական գործողութեանց մասնակից եղեր և քուէ տուեր են, որն որ Անոնադրին հակառակ է։

Դ. Սարգսի քուէարկութեան ժամանակ յատկապէս անուններ առաջարկուեր է, և միարաններն խնդրուեր է որ այն անուններն մէկուն քուէ տան, հետեւաբար քուէարկութիւն ընողներուն մեծ մասը մանաւանդ վերոյիշեալ սպասաւորները առաջարկեալ անուններուն մէկուն քուէ տուեր են առանց գիտնալու թէ ապառն անոնցմէ դուրս ուրիշ անձանց քուէ տուի։

Ե. Սարգսի Փոխանակ ամեն մէկը երեք անուան քուէ տարու, մէկ մէկ անուան քուէ տուեր են, և ասոր յայտնի ապացոյցը սա է որ արժանապատիւ Իսահակ վարդապետը 64 քուէ ստացեր է։ Իսկ միւս վարդապետներն ամենը մէկէն 26 քուէ ստացեր են, ինչպէս կը վկայէ նաև բողոքատուրը (Երես 31)։

Զ. Սարգսի արժանապատիւ Միւս քանութիւնը իր ներկայ բողոքող տեսողական մէջ՝ այս անկանոնութիւններուն մէկ կէտը այսինքն յայտնապէս անուններ առաջարկուելուն կտորը փոխելով, կը սկսէ թէ եղած գործողութիւններն ուղիւ և օրինաւոր են, և կաւելցնեն թէ ազգային կառավարութեան գրած տեղեկագիրներուն մէջ այն կէտը լաւ բացատրուած չըլլալուն, և անց ուշադրութեան հետ և յայտնի լաւ լալուն համար՝ ազգային վարչութիւնը իրաւունք ունեցեր է նորէն քուէ պահանջելու, և 37 երեսին մէջ ալ դարձեալ իրենց հաշիւը խոստովանելու։

Ա. Սարգսի խօսքերէն կը հասկցուի, որ կամ արժանապատիւ միարանութիւնը որոշ գաղափար չունի ուղիղին ու սխալին, կանոնաւորին ու անկանոնին վրայ, և կամ ըսածը չգիտեր։ Մենք չենք ուղեր աւելն անհաճոյ մեկնութիւն մը տալ ասոր։ Բայց ցաւելով կըսենք թէ իրենց պատուոյն շարաշար դպչող մեկնութիւններու պատճառ կուտան ասով։ Թողունք բողոքաւոր

տեսլին մէջ ըրած պատմութիւններն, որով յայտնի կը անհուն իրենց ընտրական գործողութիւններուն անկանոնութիւնն ու սպորթնաւորութիւնը և ըրդ մենք յաւանդելով և անդիտութեամբ եղած կը համարենք, ծանր անպատուութիւն մը չէ՝ իրենց ըսել թէ ազգային վարչութեան զբաժնէ տեղեկագիրներուն մէջ առանց ուշադրութեան մեծ և յայտնի սխալներ կան։ և ցաւալի չէ՝ տեսնելով որ ազգային վարչութեան իրենցմէ նորէն քուէ խնդրուելու ծանցելով ու խոստովանելով ետեւ տակաւին կը պահանջեն որ այն անկանոն քուէարկութիւնն ընդունի և վաւերացնեն։ Ինչպէս կրնան յուսալ կամ կարծել որ ազգային վարչութիւնը կամ ընդհանուր ժողովը՝ բուն իսկ իրենց վրայ յուսեալը հաստատուած անվաւեր գործողութեան մը հաւանութիւն կրնայ տալ։

Բ. Սարգսի անընդունելի և իրենց պատուոյն ու համարմանը դպչելը յայտարարութիւններ առաջարկութիւններ և մինչև պահանջներ ընելու տեղ՝ լաւ չէ՝ ըլլալ երկրորդ անգամ կանոնաւոր քուէարկութիւն մը ընել և արդիւնքը ազգային վարչութեան ծանուցանել, որով լինի չէ հիմա գործը կատարուած կըլար։ Ինչ երկրորդ կամ կասկած կրնայ ունենալ արժանապատիւ միարանութիւնը կանոնաւոր քուէարկութիւն մը ընել։ Ինչ պատճառաւ չունի, և ինչպէս հրապարակաւ իր պատուոյն դպչելը նուազագոյն մը յանձն կառնու ընելով՝ թէ իր առաջապին վարչութիւնը զբաժնէ տեղեկագիրն մէջ առանց ուշադրութեան մեծ և յայտնի սխալներ եղած են, և ասոր հետ մէկ տեղ դարձեալ կը պահանջէ որ ազգային վարչութիւնը ինչ հանուր ժողովով իրենց այն մեծ և յայտնի սխալներ պարունակող տեղեկագիրը վաւերական համարի ու ըրած ընտրութիւններն ընդունի։ Ինչպէս կրնայ իրենց կամքը ազգին կամեցը հետ համաձայն ծանցելով երբ տակաւին ալ գային Բնդհանուր ժողովով հաստատուած Անոնադրութիւնը չեն ընդունել ու ստորագրեր։ Ինչպէս կրնան յարգած ըլլալ Արքայունի պարգեւած օրհնեալ Սահմանադրութիւնը, երբ անոր տրամադրութեանց և Ազգին բարի կամեցը անհամաձայն ընթացքի մը մէջ կը գտնուին։

Գ. Սարգսի դիտողութիւնները կատարեալ անկեղծութեամբ կընենք՝ փաստ ըլլալով որ արժանապատիւ Միւս քանութեան ուշադրութիւնը կը դրուեն։ Մենք արդէն նախընթաց թուով ըրած ենք, այս անգամ նորէն կը կրկնենք թէ արժանապատիւ Միւս քանութեան բարեմտութեան նրն ու ազգապիտան գաղցմանցը վրայ չենք երկմտիր։ ասիայն սա ալ չենք կըրնար ժխտել որ սխալ ընթացքի մը մէջ կը գտնուի այսօրուան օրս, չէ թէ կամ մաւ և դիմամբ, — ասիկայ անհաւատելի կը թուի մեզ, — այլ անդիտութեամբ, ազգին վրայ անվատահոգութեամբ և թերեւս աստ բարեկամներուն ներգաւոր թերադրութեանց խաբուելով։

Դ. Սարգսի արժանապատիւ Միւս քանութիւնը պէտք է գիտնայ որ այս ընթացքը խիստ վնասակար է իր պատուոյն ու համարմանը, և կրնայ բողոքովն աւրել ազգին իր վրայ ունեցած վատահոգութիւնը։

Ե. Սարգսի ընթացքը ազգին պատուոյն ալ չարասար կը դպչի, փաստ զի Ազգին դէմ անհնազանդութիւն կը համարուի։

Զ. Սարգսի արժանապատիւ միարանութիւնը պէտք է գիտնայ, որ Ազգը չկրնար հանդուրժել ասոր։ Պէտք է յիշէ, որ ասիկէ առաջ պատրիարքի ընտրութիւն եղած ժամանակը իրենց չէր հարցուեր։ քանի մը ամիսը և Պատրիարքը մէկտեղ դալով եպիսկոպոս մը Պատրիարք կընորէին ու գործը կը լինար։ միարանութիւնն ալ լոյսի մեջիկ դուրս կը ծուր անանց ըրածին և կամայ ախտայն հնազանդելու կը հարկադրէր։ Ինչ որ ազգը զերենք իրաւունքի տէր ըրաւ, իրենց վրայ իշխելը պատրիարքն իրենց կուտած ու սիրած անձերէն ընտրելու համար քուէ տուր ար-

ածնութիւն կը շնորհէ իրենց, և մանաւանդ զերենք միապետական բացարձակ լուծէ միապետելով վանքին կառավարութեանը խորհրդակից կընէ, պէտք է որ իրենք ալ Ազգին այս ըրած շնորհը ծանցեն։ և անոր արդար անկեղծութեանը արժանապէս պատասխանեն։ ասիկա թէ ոչ։ Ազգը կրնայ իր շնորհած արտօնութիւնը որ դեռ Միարանութիւնը չէ ընդունած (փաստ զի դեռ Անոնադրութիւնը չէ ստորագրած), մէկ դի ձգել, և առանց իրենց քուէարկութեանը սպասելու։ Բնդհանուր ժողովով իր հաւանած մէկ եպիսկոպոսը Պատրիարք ընտրել ու Արքեպիսկոպոս զրկել։ Սոյն ժամանակը Պատրիարքը ուղղապէս ազգին պատասխանատու ըլլալով, Արքեպիսկոպոս Երեւանի ինքնագլուխ և միահեծան կը կառավարէ ինչպէս ասիկա առաջ, և Ազգին ստատած բարեկարգութիւնները լիով իշխանութեամբ ի գործ կը դնէ։ Միարանութիւնն ալ անոր ամեն հրամանացն ու անկեղծութեանցը մեքենայ յարար հնազանդելու կը պարտաւորի կամայ ախտաւ։

Ե. Սարգսի արժանապատիւ Միւս քանութեան այժմու սխալ ընթացքին բնական և անհրաժեշտ հետեւանք։

Զ. Սարգսի յայտնաւոր փաստ ենք, որ արժանապատիւ Միւս քանութիւնն այս հետեւանքը խոհանարութեամբ կընելով իր սխալ ընթացքին ետ կը վերայ, անհիմն խօսքերու և վնասակար թերադրութեանց անհիմն չկախելով, և իր ճշմարիտ օգտին քա Ազգին բարի կամեցը։ Էսպէս համաձայն ընթացք մը կը բռնէ։

Ա. Սարգսի ամիս ու կէս առաջ ազգային վարչութեան կողմէն հրաւիրակի պաշտօնով Ս. Երուսաղէմ դալող Ֆիլիքարպէյ յետեւան արժանապատիւ Տէր Զօհաննէս քահանայն երկու շաբթի առտու Կ. Պօլիս հասաւ։

Բ. Սարգսի արժանապատիւ Միւս քանութիւնը պատուաւոր ընդունելութիւն մը ըրեր է յիշեալ արժանապատիւ քահանային։ Բայց ինչպէս որ արդէն իր վերջին բողոքող տեսողական ալ կը հասկցուեր, իր սխալ կարծեացը վրայ յամաւորելով, և ինչպէս կը ըլլի, չարամիտ և ազգամիտս թերադրութիւններու անստիւյ, ոչ ազգային Բնդհանուր ժողովով հաստատուած Անոնադրութիւնը ստորագրեր է և ոչ կանոնաւոր քուէարկութիւն մը ընելու յանձնառու եղեր է։ հետեւաբար արժանապատիւ հրաւիրակն ամիս մը սպասելէ ետեւ Կ. Պօլիս դարձեր է։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գաղղիացի Ա. Մարտի իր կայսրը պատուոյ Լեւոնի մեծ խաւանդանը շնորհէ Կ. Պօլսը գաղղիական զեպան Ս. Լավալէթ մարքիլին։

Գրին փեմութիւնը առ ժամանակեայ կեդրով Գաղղիա երթալու հրաման ստացած ըլլալով իւր կառավարութիւնէն, այսօր մայրաքաղաքէն պիտի մեկնի Մարտիլիայի գաղղիական շոգենաւով։

Իր բացակայութեան ժամանակը դեռ պահական գործերը առաջին քարտուղար Լարման կոմսը պիտի կատարէ։

Իտալիոյ Թագաւորութեան մայրաքաղաքի զեպան Տուրանո օրապէտն անցեալ հինգշաբթի օրը Մարտիլիայէն շոգենաւով մայրաքաղաքէն մեկնեցաւ Տիեմա և անկից Թուրինո երթալու համար։

Բարձրագոյն Մէհմետ Բիւշտի փաշան որ աչքին հիւանդութիւնը դարմանել տալու համար Պէտլին երթալու դիտաւորութիւն ունի, անցեալ հինգշաբթի օրը օդատարիւս Խնքիակիլին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ և շաբթի օրը մայրաքաղաքէն մեկնեցաւ Քէօսթէն ձէն ծամբով։

Արմուի թէ Օգոստոսիոս Խնքիակիլ

կայր հրաման ըրեր է Անգալիանի կամուրջին ալիւս մասը շինելու։

Բարձրագոյն մայր Թագուհին զոհարարող ծանրաղին տուփ մը շնորհեց Արմուի կուսակալ Ս. սեմ. Իսմաիլ փաշային։

Արմուի թէ Կորին բարձրութիւնը դիտաւորութիւն ունի հիւանդանոց մը և վարժարան մը կառուցանելու իւր ծախսովը Իսկիւտարու մէջ։ Իսկ անհանդը 400 հիւանդ պիտի պարունակէ՝ կէսը այր և կէսը կին։

Արմուի պարտան խոհանոցներուն մէջ ծառայող սպասաւորներն 120 անձինք անցեալ շաբթու Սպարապետի դուռը զինուեցան զինուորական ծառայութեան գործածուելու համար։

Մայրաքաղաքէն Պաշտառ շինուած հեռագրական թելը յաջողութեամբ կը բանի։ Օգոստոսիոս Խնքիակիլին դահակալութեան լուրը 24 ժամու մէջ հոն հասեր է։

Անցեալ շաբթու Պէյօղլու կին մը « Թահաթիօն » վրայ լաթ փռած ատենը, կոխած տախտակը բոլաւ, ու խեղճ կինը փողոց իջալով չարաշար վերաւորուեցաւ։

Անցեալ հինգշաբթի առտու Կէմէլէյի եկող շոգենաւէն տաճիկ ծանապարհող մը դուրս ելելու ատեն՝ հրացանը ընդուն ըլլալով դիպուածով կրակ առաւ և դնաւ շոգենաւէն դուրս ելող երայեցի կնոջ մը պատահելով, խեղճ չարաշար վերաւորուեցաւ։

Երկու շաբթի առտու ժամը իննիս միջոցները մայրաքաղաքի Օւլթիկ ըսուած թաղը հրեհ հրատահելով՝ առաջը շուտով չկրցաւ առնուիլ և երեք ժամու չափ տեւելով 50-60 տուն և քանի մը խանութ այրեցաւ։

Յառաջիկայ շաբթի օրը Բնայր կղզւոյն Ս. Լուսաւորիկ եկեղեցւոյն տօնը ըլլալով, ամենապատիւ Արքեպիսկոպոսը դիտաւորութիւն ունի շաբթի իրիկունի յիշեալ կղզին երթալու և կիրակի օրը հոգեւոր պաշտօն կատարելով տեղւոյն հայ ժողովուրդը հոգեւորապէս մխիթարելու։

Այս հոգեւորական և ազգային այցելութեան մասնակից ըլլալու փափաքող բարեպաշտ անձանց յիշեալ կղզին երթալու դիւրութիւն ըլլալու համար, յատուկ շոգենաւ մը պատրաստուած է որ կիրակի առտու Ստանթիա պիտի երթայ, ժամը տասնէ մէկին անկէ պիտի ելնէ, Եւնիպափու, Գուսապիու և կամուրջը պիտի հանդիպի, և վերջապէս Իսկիւտարու Սպաւադ ըսուած նաւահանգիստն ալ հանդիպելով Բնայր կղզին պիտի երթայ։ Իրիկունն ալ ժամը տասնին կղզին պիտի մեկնի և վերոյիշեալ նաւամատոցներն հանդիպելով Ստանթիա պիտի դառնայ։

Այս շոգենաւէն դառնալ կղզին բանող շոգենաւներն ալ նոյն օրը առաւօտեան ժամը 12 ու կէսին կամուրջէն ծամբայ պիտի ելնէ յիշեալ կղզին հանդիպելով։

Գաղղիայից այցելուներուն կամ ուխտաւորաց ուտելիքն և դրամանցը համար պատրաստութիւններ եղած ըլլալով, կը յուսացուի որ ամենն ալ դո՛ւրս կըլան։

Մայրաքաղաքի Գաղղիերէն Բուռի տ'Օռիան լրացիր իր յուրիս 6 թուովը (յուլիս 24) յօգուած մը հրատարակած է, որուն մէջ ըսուած զեպան հայոց համար ամբաստանութիւն կայ որ պէս թէ կրօնի վէճ բացած ըլլան այս օրերս հռոմէական հայոց հետ Բարեգործական ընկերութեան առթիւ, և Սափան ալ նոյն առթիւ թշնամեց խօսած ըլլայ հռոմէական հայոց դէմ։ Յիշեալ լրագիրը մեկ մեղադրելէ ետեւ կաւելցնեն թէ բաղմամբ հռոմէական

ԲԱՐԱԳԻՐ-ՏՆՈՐԻՔ

Կ. Ս. ԻԻՐԵՒԷՏԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՄ ԼՐԱԴՐՈՅ

Կ.-ՊՈԼԻՍ ԶԻՆԻԻ ԽԱՆ